

**UCHWAŁA NR 0007.85.2023
RADY GMINY GOLESZÓW**

z dnia 29 listopada 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Goleszów na lata 2024 - 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) Rada Gminy Goleszów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Goleszów na lata 2024 - 2026.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Goleszów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Elżbieta Duraj

Załącznik do uchwały Nr 0007.85.2023
Rady Gminy Goleszów
z dnia 29 listopada 2023 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ**

Goleszów, listopad 2023 r.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w domowej.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrona osób doznających przemocy domowej,

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania *przemocy domowej* w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych *przemocą domową*,

- zapewnienie osobom doznającym *przemocy domowej* miejsc w ośrodkach wsparcia,

- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

5. Kodeks Karny z dnia 06 czerwca 1997 r.

II. WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej *przemocy domowej*, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 przesłanki:

- umyślność,

- naruszenie prawa - wystąpienie przewagi oraz skierowania przemocy wobec jednej lub kilku osób mieszczących się w definicji osób doznających przemocy¹⁾.

W literaturze przedmiotu wyróżnia się następujące rodzaje przemocy: fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną oraz zaniedbywanie.

1. Przemoc fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

2. Przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

---

¹⁾G. Wrona „Prawo przeciwdziałania przemocy domowej A. D. 2023” [w] Niebieska Linia 2/145/2023

3. Przemoc seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

4. Przemoc ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

5. Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.²⁾

Przemoc domowa zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości. Dynamikę przemocy między ofiarą a sprawcą opisują cykle przemocy, składające się z następujących po sobie faz. Wyróżniane są:

- Faza narastającego napięcia - początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe. Napięcie nie opada, pomimo podejmowanych przez ofiarę prób złagodzenia czy rozwiązania konfliktu. Zaczyna pojawiać się agresja.

- Faza gwałtownej przemocy - następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej następuje interwencja, ofiary w efekcie decydują się wezwać pomoc.

- Faza miodowego miesiąca - faza skruchy i okazywania miłości, sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły, próbuje przekonać ofiarę, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary wierzą, bo w głębi serca tego pragną. Sprawca nie jest w stanie długo wytrzymać w takiej roli. Znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się od nowa.³⁾

Warto podkreślić, iż przemoc domowa jest zjawiskiem wieloaspektowym, dlatego pomoc rozpatrywana musi być w wielu wymiarach tj. prawnym, psychologicznym, społecznym i moralnym.

Na koniec warto zaznaczyć, iż polskie prawo wyraźnie wskazuje, że krzywdzenie członków rodziny jest przestępstwem i jak każde inne podlega karze. Każda osoba doznająca krzywdy ma prawo do ochrony, a przede wszystkim do powstrzymania i przerwania przemocy. Obowiązujący Kodeks karny definiuje przestępstwo znęcania się w art. 207 „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.”, bądź „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.”.

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY GOLESZÓW

Na terenie Gminy Goleszów przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Jednym z problemów skorelowanych z przemocą jest alkohol, zdarza się także stosowanie przemocy domowej w miejscach, gdzie występuje problem ze zdrowiem psychicznym. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych w zamkniętym kręgu, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Fakt, iż nadużywanie alkoholu jest powiązane z występowaniem przemocy potwierdzają dane Komendy Głównej Policji (2020 rok - 39789; 2021 rok - 33622; 2022 rok - 31807). Optymistyczny jest fakt, iż zauważalny jest systematyczny spadek podejrzanych sprawców przemocy pod wpływem alkoholu⁴⁾.

²⁾ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

³⁾ <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie>, dostęp w dniu 25.10.2023.

⁴⁾ Dane statystyczne Komendy Głównej Policji: „Przemoc w rodzinie” dane od 2012 roku, [w:] www.policja.pl.

Tabela nr 1. Wykaz ilościowy „Niebieskich Kart”.

Rok	Liczba NK	Instytucje zgłaszające
2020	Prowadzono ogółem: 15 NK nowych założonych w danym roku: 10	Policja - 6 CUS - 4
2021	Prowadzono ogółem: 16 NK nowych założonych w danym roku: 10	Policja - 2, CUS - 6 Ochrona Zdrowia - 1, Oświata - 1
2022	Prowadzono ogółem: 12 NK nowych założonych w danym roku: 10	Policja – 5 NK, CUS - 3 NK MOPS Cieszyn - 1 NK, Ochrona Zdrowia - 1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZI w Goleszowie.

Tabela nr 2. Liczba spotkań i pracy Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rok	Liczba spotkań ZI	Liczba grup roboczych powołanych do indywidualnych przypadków
2020	4	10
2021	5	10
2022	5	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZI w Goleszowie.

Tabela nr 3. Działania podjęte w latach 2020 - 2022.

Lp.	Działania	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Przekazanie sprawy do Prokuratury Rejonowej	3	6	3
2.	Pismo do Sądu Rejonowego z prośbą o wgląd w sytuację rodziny	3	8	8
3.	Wniosek do GKRPA w Goleszowie z prośbą o wszczęcie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkohol	4	8	5
4.	Skierowanie do Powiatowego Ośrodka Wsparcia w Cieszynie	0	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZI w Goleszowie.

Na terenie gminy funkcjonuje szereg instytucji, które wchodzi w skład systemu przeciwdziałania przemocy domowej i stanowią duże wsparcie w doraźnych działaniach, a także profilaktycznych. Zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej realizują podmioty takie jak:

Tabela nr 4. Zasoby instytucjonalne

Podmiot/instytucja	Obszar działania
CUS	- wczesna diagnoza, - poradnictwo, - udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, - dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych, - organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, - prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, - udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień, - obsługa organizacyjno-techniczna ZI w Goleszowie,

	- uczestnictwo w realizacji procedury NK.
GKRPA	- realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grupy diagnostyczno-pomocowe	- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, - inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań, - realizacja procedury NK, - powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych.
placówki ochrony zdrowia	- wczesna diagnoza, - przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, - uczestnictwo w realizacji procedury NK.
placówki oświatowe	- wczesna diagnoza, - uczestnictwo w realizacji procedury NK, - realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, - udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.

Ponadto, w skład systemu przeciwdziałania przemocy wchodzi także osoby, które zawodowo zajmują się problematyką przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą, m.in.: pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, psycholodzy, psychoterapeuci, pedagodzy, funkcjonariusze Policji, kuratorzy społeczni oraz zawodowi, pracownicy socjalni, pracownicy ochrony zdrowia, członkowie GKRPA.

IV. CEL PROGRAMU

1. Główny cel Programu: Głównym celem programu jest dążenie do ograniczenia skali przemocy domowej na terenie Gminy Goleszów poprzez wspólne działania instytucji i innych podmiotów zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej.

2. Cele szczegółowe:

- 1) podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) edukacja osób stosujących przemoc domową przez służby i instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty;
- 3) utrzymanie na dotychczasowym poziomie dostępności oraz zwiększenie skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową;
- 4) zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w domową.

Cele szczegółowe oraz działania służące ich osiągnięciu zawarte są w Tabeli 5.

V. DZIAŁANIA I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Tabela nr 5. Działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Goleszów na lata 2023 - 2026

Lp.	Działania	Opis działania	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki
1.	Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy	- przygotowywanie raportów dotyczących skali zjawiska przemocy domowej, - zbieranie i aktualizacja informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy domowej.	2024-2026	CUS Policja, Służba Zdrowia GKRPA	- liczba opracowanych raportów
2.	Podniesienie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy	- organizowanie prelekcji, pogadanek, warsztatów profilaktycznych, - upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej, - promocja w lokalnych mediach przekazów sprzyjających aktywnej postawie wobec przemocy domowej i działaniach profilaktycznych.	2024-2026	CUS GKRPA	- liczba zorganizowanych: warsztatów profilaktycznych, pogadanek, upowszechnionych materiałów edukacyjno-informacyjnych, akcji w lokalnych mediach promujących aktywną postawę wobec przemocy.
3.	Działania profilaktyczne, edukacyjne wśród dzieci i młodzieży z zakresu przemocy i zachowań agresywnych.	- organizowanie zajęć w ramach szkolnych programów profilaktyki.	2024-2026	Szkoły	- liczba zorganizowanych zajęć
4.	Podnoszenie kwalifikacji członków ZI poprzez organizowanie i udział w szkoleniach, konferencjach, superwizji.	- organizacja i udział w szkoleniach z zakresu przemocy dla członków ZI	2024-2026	CUS ZI	- rodzaj i liczba szkoleń, - liczba uczestników.
5.	Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy	- organizowanie i udział w szkoleniach dla pracowników wszystkich instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.	2024-2026	Szkoły Policja Sądy CUS GKRPA PCPR	- rodzaj i liczba zorganizowanych szkoleń, - liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach.
6.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy	- udzielanie przez CUS wsparcia finansowego i rzeczowego osobom doznającym przemocy, - prowadzenie pracy socjalnej, - prowadzenie poradnictwa psychologicznego, - prowadzenie działań edukacji wśród osób doznających przemocy	2024-2026	CUS GKRPA Szkoły	- liczba osób/rodzin doznających przemocy, objętych wsparciem finansowym i rzeczowym, - liczba osób skierowanych do udziału

		w zakresie przysługujących im praw, - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową, miejsc w ośrodku wsparcia, - motywowanie i kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, - organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców, - organizacja działań profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.			w programach korekcyjno-edukacyjnych, - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, - liczba zorganizowanych zajęć z zakresu alternatywnych form spędzania czasu wolnego, - liczba zorganizowanych programów z zakresu podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.
7.	Współpraca pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	- prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”, - interwencje/wizyty w środowisku pracowników socjalnych i Policji, - praca grup diagnostyczno-pomocowych na rzecz indywidualnego przypadku przemocy domowej.	2024-2026	CUS GKRPA Policja Szkoły Służba Zdrowia	- liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta”, - liczba interwencji/wizyt przeprowadzonych przez pracowników socjalnych i Policję, - liczba spotkań i powołanych grup diagnostyczno-pomocowych.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania wymienionych zadań są środki własne Gminy Goleszów przewidziane w planie finansowym poszczególnych jednostek organizacyjnych Gminy Goleszów, GKRPA.

Środki na obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego przewidziane są w planie finansowym CUS w Goleszowie.

VII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

1. Systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji Programu.
2. Systematyczna kontrola i monitoring realizowanych zadań pod względem jakości, czasu oraz efektywności.
3. Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu.

Wyjaśnienie skrótów:

CUS – Centrum Usług Społecznych w Goleszowie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Goleszowie

ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Goleszowie

KW – Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

NK – „Niebieska Karta”